

Uttam Singh v. Kirpal Singh, M.J. .L.A., etc. (Tuli, J.)

ਵਾਧੂ ਕਾਗਜ਼-ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ, ਅਪੀਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ "ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ" ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਰਜ ਕਰਾਂਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਹੁਣ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਸ.ਐਨ. ਅਰੂਲਾ , ਸੀਜੇ- ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ।

ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ, ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ , ਐੱਨ.ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਜਰਾਲਾ
ਅਤੇ ਬੀ.ਭਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜੇ.ਜੇ.
ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਵਿਧਾਇਕ, ਆਦਿ.,- ਜਵਾਬਦੇਹ

1972 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 27

3 ਮਾਰਚ 1975

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਆਰਟੀਕਲ 191(1) (ਸੀ)—ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXXI) —ਸੈਕਸ਼ਨ 49 (2) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਬੀਬੀ) —ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਸਟਾਫ) ਨਿਯਮ (1960))— ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25 (4), ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ—ਕੀ ਧਾਰਾ 191(1) (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ। ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 39 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 86 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 25 (4) ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25 (4) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 191(1) (c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ; ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 25 ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25(4) ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ; ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ, ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25 (4) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਪ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ)।

1973 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐੱਸ. ਨਰੂਲਾ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ... ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ। ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ 3 ਮਾਰਚ 1975 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 14 ਮਾਰਚ, 1975 ਨੂੰ ਕੇਪ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

Uttam Singh v. Kirpal Singh, MJ. .LA., etc. (Tuli, J.)

ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਸਟਾਫ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 25(4) ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ
ਗਈ ਹੈ।

1960, ਲਾਈਵ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49(2) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਬੀਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 80, 81, 100 ਅਤੇ 101 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ :-

- (i) 1972 ਨੂੰ ਮਜ਼ੀਠਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 98 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ, 1951 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
- (ii) ਕਿ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
- (iii) ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚੋਣ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- (iv) ਉਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- (v) ਖਰਚੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਜੋ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ, ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

H. ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ; ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਟੀ.ਐਸ.ਦੁਆਬੀਆ ਅਤੇ ਵੀ.ਜੀ.ਡੋਗਰਾ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਚ.ਐਸ. ਗਿਆਨੀ।

I. ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਬਤੌਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ।

ਆਰਡਰ

ਟੀ ULI, . ਜੇ.-ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: -

“ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਸਟਾਫ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 25(4) ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ,

1960, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49(2)(bj) ਅਤੇ (bb) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਸਟਾਫ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1960 ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25(4) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜੋ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ,

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ-

- (i) ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ;
- (ii) ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ;
- (iii) ਚੇਅਰਮੈਨ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

(2) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਇਹ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ,

Uttam Singh v. Kirpal Singh, M.J. .L.A., etc. (Tuli, J.)

ਯਾਨੀ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1956 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

(3) ਇਹ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੇਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਤਹਿਤ ਨਿਗਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਦੀਵੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਮੋਹਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੂਲ ਪੂੰਜੀ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"6(1) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਆਮ ਕਰਤੱਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਨਿਗਮ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ 1 ਤੋਂ 1 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ-'

ii _

(a) ਪੂੰਜੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਲਾਨਾ ਕੁਝ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮੁੜ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ;

(b) ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਸਬ ਹੋਣ। ਕਿਸੇ ਦਾ

ਨਿਵੇਸ਼; ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

(c) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ, ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ

ਨਿਪਟਾਉਣਾ;

- (d) ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ;
- (e) ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਲਈ;
- (f) ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ;
- (g) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (h) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
-
- (i) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ;
- (3) I ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ cof ਕਿਸੇ ਵੀ cof ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ (ਨਿਗਮ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਵਪਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਭਾਗ

21 ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ :-

ਆਰ.

"23(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

Uttam Singh u. Kirpal Singh, M.L.A., etc. (Tuli, J.)

ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇਨੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

- (2) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਿਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ। ਧਾਰਾ 48 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ! ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਉਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਹੇਠ. ਸੈਕਸ਼ਨ 49 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ. ਧਾਰਾ 49 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਬੀਬੀ) ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: -

"ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ-

(ਬੀ) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ;

(bb) ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ,"

(4)ਧਾਰਾ 49 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਸਿਰਫ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪੂਰਵ ਸੰਕਲਪ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਬੀਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੀ (2), ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਾਂ।”

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25(4), ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਗਾ ਕੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 39 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਫ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਰ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ 25 ਉਸ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 86 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25(4) ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼, ਮੁਆਫ਼ ਜਾਂ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੀ। ਜੇਕਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25(4) ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

Uttam Singh v. Kirpal Singh, M.L.A., etc. (Tuli, J.)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 191 (l)(e), ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਨਾ ਹੀ ਨਿਗਮ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। 25 ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ 86 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮ 25(4) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਅਧੀਨ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 39 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿੰਦਿਆ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੱਕ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 25(4) ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ।

(5) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਡੈਲੀਗੇਟਿਡ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੈਲੀਗੇਟ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 48(2) ਅਤੇ 49(2), ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 49(2) ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 191(l)(e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25(4) ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(6) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੀ. ਨਾਰਾਇਣਸਵਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 29, ਜੋ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25 ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ, ਨੇ ਇੱਕ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 191(l)(e)। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਨ. ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਅਯੰਗਰ, ਜੇ. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਬਣੇ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਡਾ. ਇੰਦਰਮਣੀ ਪਿਆਰੇਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਆਰ. ਨਟੂ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2)। ਸਪੁਰਦਗੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ 'ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਧੀਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਰਵਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 29, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੋਹਿਤ ਸਰਾਫਤੁੱਲਾ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜਾ ਕੁਮਾਰ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 25(4) ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਬੋਰਡ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ-

“ਮੈਨੂੰ ਇਹ 'ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਆਚਰਣ) ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਝ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਰੀ-ਗਿਊਲੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਆਚਰਣ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਸਹੀ ਆਚਰਣ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1958 ਮੈਡ. 343.
- (2) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 274.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1955 ਕੈਲ. 382.

Uttam Singh v. Kirpal Singh, M.L.A., etc. (Tuli, J.)

ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯਮ 23 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਫ੍ਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦੀ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਫ੍ਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਧਾਰਕ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 23 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ 23 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਪੱਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਦੀ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਜੋਖਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਅਤੇ 11 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਵੀ ਦੁਕਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“ਨਿਯਮ ਕੀ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨਾਹੀ ਨਿੱਜੀ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ। ਅਸਲ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪੂਰਨ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 63-E(I) ਅਤੇ 80-B, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1915-19 ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 102 ਅਤੇ 191 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ। ਮੈਂ ਹਾਂ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਮਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਸਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖਾਮੀ ਬਣਨਗੀਆਂ, ਪਰ ਅਣਚਾਹੇ ਜਾਂ ਵਰਜਿਤ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਬੋਰਡ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਉਸਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜੋ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ”

ਸਭਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਸੀਜੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਕਰਾਅ ਹੈ / een ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਗਮ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਗਮ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। , ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਫਾਇਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੋਨੋ ਪੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੇਕਰ ਉਹ

Uttam Singh v. Kirpal Singh, M.L.A., etc. (Tuli, J.)

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। . ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸੰਸਦ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ।

(8) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 25(4) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 191 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ। ਕੇਸ ਹੁਣ ਅਗਲੇਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 13 ਮਾਰਚ, 1975 ਨੂੰ ਫਸਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਖਰਚੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ।

ਕੇ ਓਸ਼ਾਲ , ਜੇ. -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜੀ ਉਜਰਾਲ , ਜੇ. —ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਡੀ ਹਿਲੋਨ , ਜੇ. -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ. _

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

I.L.R. Punjab and Haryana

(1975)2

18881 ILR—ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.